Stuk **2128** (2008-2009) – Nr. 2

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

4 maart 2009

ONTWERP VAN DECREET

betreffende de al dan niet in effecten belichaamde schuld van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap

VERSLAG

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting mondeling uitgebracht door de heer Ward Kennes

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jaak Gabriels.

Vaste leden:

de heren Thieu Boutsen, Herman De Reuse, Felix Strackx, Erik Tack, Christian Verougstraete;

de heren Ward Kennes, Erik Matthijs, Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;

mevrouw Hilde Eeckhout, de heren Jaak Gabriels, Sven Gatz;

de heer Philippe De Coene, mevrouw Michèle Hostekint, de heer Ludo Sannen.

Plaatsvervangers:

de heren Erik Arckens, Frank Creyelman, mevrouw Hilde De Lobel, de heren Roland Van Goethem, Joris Van Hauthem;

de heren Ludwig Caluwé, Lode Ceyssens, Tom Dehaene, mevrouw Joke Schauvliege;

mevrouw Annick De Ridder, de heren Marc van den Abeelen, Bob Verstraete;

de heren Gilbert Bossuyt, Dany Vandenbossche, Bart Van Malderen.

Toegevoegde leden:

de heer Rudi Daems;

de heer Jan Peumans.

Zie:
2128 (2008-2009)
– Nr. 1: Ontwerp van decreet + Erratum

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting lag op dinsdag 3 maart 2009 het ontwerp van decreet betreffende de al dan niet in effecten belichaamde schuld van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap ter bespreking voor.

Aangezien er geen twijfel kon bestaan over het spoedeisende karakter van het ontwerp van decreet besliste de commissie bij eenparigheid om, conform artikel 36, 2, laatste lid, van het reglement van het Vlaams Parlement, hierover mondeling verslag uit te brengen aan de plenaire vergadering.

Het gaat eigenlijk om het vervolg op de begrotingswijziging die we hier net voor het krokusreces hebben goedgekeurd. Het is een volgende stap in het kader van de KBC-procedure. Voorafgaandelijk wil ik opmerken dat er een foutje was geslopen in het gedrukte stuk. Er werd opgemerkt dat het ontwerp van decreet er twee keer in zat, maar dat werd gisteren via een erratum rechtgezet, en de correcte tekst van het voorontwerp werd rondgedeeld in de commissie.

Minister Dirk Van Mechelen wees er in zijn toelichting op dat het parlement zich reeds unaniem geschaard had achter de begrotingsdeliberatie. Omdat voor het einde van de maand de eerste 2 miljard euro moet worden betaald, moeten we heel snel kunnen doorwerken. Er werd verwezen naar de verschillende mogelijkheden om het geld op te halen, en uiteindelijk is gebleken dat de institutionele investeerders de beste optie zijn om op korte termijn de middelen te mobiliseren.

Dat werd beargumenteerd. Ik zal proberen om het zo kort mogelijk te houden, maar er is geen schriftelijk verslag om naar te verwijzen. Eind 2008 waren de marges voor de klassieke leningen al gestegen tot 100 basispunten boven de IRS – de referentievoet – ook als daar een 100 percent waarborg tegenover staat van het Vlaamse Gewest bij de banken. De klassieke leningen zijn in dit dossier dus niet de juiste manier om te komen tot die financiering.

Er is gezocht hoe we dat dan op een rechtszekere manier kunnen doen. Er is een algemene decretale machtiging in de algemene middelenbegroting. Artikel 8 van de middelenbegroting machtigt de Vlaamse Regering om het excedent van de uitgaven op de ontvangsten van de begroting te dekken door leningen. Maar in de praktijk stuit dat toch op een aantal rechtsonzekerheden. Van die machtiging kan men immers pas gebruik maken in de mate dat men duidelijk kan aantonen dat de bedoelde lening inderdaad een excedent van de uitgaven op de ontvangsten zal dekken. Dat veronderstelt dat men nu in maart reeds een begrotingssaldo zou kunnen vaststellen voor de hele begroting, op voldoende concrete en duidelijke wijze. En dat is natuurlijk niet mogelijk.

Er is ook verwezen naar de wet van 2 januari 1991 betreffende de markt van de effecten van de overheidsschuld en het monetaire beleidsinstrumentarium. De Raad van State had destijds geoordeeld dat de federale overheid niet bevoegd was om dat te regelen voor de gemeenschappen en de gewesten. Het federale parlement had dat toen naast zich neergelegd. Maar de federale overheid heeft dat later nooit omgezet in een rechtskrachtige tekst. We kunnen deze piste dus ook niet gebruiken.

De wet van 14 december 2005 – artikel 35 – heeft het artikel 1 van de genoemde wet van 2 januari 1991 vervangen, zodat ook de schuld van de gemeenschappen, de gewesten en de andere genoemde instellingen eronder ressorteert. De bepaling in kwestie treedt evenwel pas in werking op 1 januari 2014. Ook dat biedt vandaag dus geen goede basis. De conclusie was dus dat er op dit moment geen rechtszekere grond is om dit initiatief door te voeren.

De Vlaamse decreetgever is bevoegd om een eigen specifiek organiek kader uit te werken. De grondslag daarvoor ligt in artikel 49 van de Bijzondere Financieringswet van 16 januari 1989 en de instrumentele bevoegdheden die inherent zijn aan de eigen bevoegdheden van de gemeenschappen en gewesten. Aan die bevoegdheid wordt geen afbreuk gedaan door de aan de federale overheid voorbehouden bevoegdheden om het algemene kader te schetsen voor dit soort operaties. Dat ligt vervat in artikel 6, VI, vijfde lid, 2° en 5°, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen. Dat algemene kader wordt hierdoor niet gewijzigd.

Op 12 februari 2009 heeft de Raad van State over het voorliggende ontwerp van decreet een advies uitgebracht. Hij stelde dat de gemeenrechtelijke regels inzake het aangaan van leningen en in het bijzonder

het uitgeven van effecten wel federaal blijven. Dat is dus niet wat in het voorliggende ontwerp van decreet wordt geregeld.

Als het Vlaamse Gewest een beroep doet op het gemeenrechtelijke kader, dan is de wet van 2 januari 1991 – en de desbetreffende uitvoeringsbesluiten – van overeenkomstige toepassing. Dat is ook zo geregeld in artikel 3. Op vraag van de Raad van State is dat uitdrukkelijk aangepast.

De minister heeft aangegeven dat de Vlaamse Regering er alles aan doet om de emissie vlot te laten verlopen. Zo heeft ze een tweede rating gevraagd. Hij heeft ook de namen van de zogenaamde 'arrangers' bekendgemaakt. Het gaat om een consortium van vijf banken: HSBC, Société Générale, ING, KBC en Dexia, die de plaatsing zullen verzorgen. Hij gaf aan dat eventueel gisteren reeds, op het einde van de commissiedag, die besprekingen zouden worden gefinaliseerd.

De minister heeft nogmaals beklemtoond dat er een rechtsgeldig kader nodig was om de operatie met dit financieringsinstrument te kunnen doorvoeren. De operatie is eenmalig en balansmatig eigenlijk neutraal, want tegenover de schuld die het Vlaamse Gewest heeft ten aanzien van institutionele investeerders, komt ook een identieke vordering tegenover KBC.

Zoals gezegd is het artikel 3 belangrijk. Het is gewijzigd op uitdrukkelijke vraag van de Raad van State. Met name het begrip 'overeenkomstige toepassing' bleek cruciaal. Het finale artikel 3, met de toegevoegde paragraaf 1 ten opzichte van het overeenkomstige artikel in het voorontwerp, stelt: "In zoverre de Vlaamse overheid zich onderwerpt bij de uitgifte van haar schuldinstrument aan de wet van 2 januari 1991 betreffende de markt van de effecten van de overheidsschuld en het monetair beleidsinstrumentarium, zijn de bij of krachtens deze wet vastgestelde voorwaarden, vormen en rechten van overeenkomstige toepassing." Daarmee is voldaan aan de opmerkingen van de Raad van State.

Er werd ook gevraagd of lenen bij het federale Agentschap van de Schuld niet sneller en flexibeler zou zijn. Maar vanwege de betere rating van de Vlaamse overheid blijkt dat geen goede piste te zijn.

Een aantal collega's hebben de noodzaak onderstreept van het overheidsoptreden in deze crisissituatie. Het is belangrijk, zo werd ook gezegd, dat de overheid blijft investeren. Dat was in de marge van het dossier.

Er is gepeild naar de voorwaarden die aan KBC zijn opgelegd en naar de afvaardiging van de Vlaamse Regering in de KBC-structuren. Er is op gewezen dat er problemen rijzen voor kmo's en particulieren om leningen te krijgen van de banken. Dat is nochtans noodzakelijk om de economie draaiend te houden. Er werd ook gerefereerd aan het herfinancieringsmechanisme, dat net daarvoor in de commissie werd besproken in het kader van het dossier van De Lijn.

De minister beaamde dat er een algemeen kredietprobleem bestaat. Het is moeilijk om voor grote bouwprojecten financieringen te krijgen voor 20 tot 30 jaar. De banken willen enkel lenen voor vijf tot tien jaar, en dan zit men automatisch met een herfinancieringsmoment. Dat geldt niet enkel voor de overheid, maar ook voor privégroepen. De minister overlegt daarover met de Participatie Maatschappij Vlaanderen (PMV). Daarbij wordt onderzocht of er een geschikt instrumentarium bestaat, dan wel of er nieuwe mechanismen moeten worden ontwikkeld.

Specifiek met betrekking tot KBC is gesteld dat de Vlaamse overheid na ondertekening van alle contracten recht heeft op twee bestuurders en een vertegenwoordiger in het kredietcomité om erop toe te zien dat de terbeschikkingstelling van kredieten aan kmo's gewaarborgd blijft. Er wordt nog deze week, namelijk op vrijdag 6 maart 2009, een bijkomend ambtelijk overleg georganiseerd met de KBC-verantwoordelijken. De regering hoopt zo snel mogelijk de twee waarnemers in de raad van bestuur aan te duiden. Daarvoor moet de algemene vergadering bijeenkomen.

In zijn laatste tussenkomst heeft de minister nog even verwezen naar de 'credit default swaps' (CDS) van banken. Dit gaat over een eigen 'funding cost' volgens marktwaardering. De eigen rentevoetenbemiddelingsmarge stijgt naarmate de banken kredietverlening aanbieden. De eigen financieringskost loopt op door hun ratingpositie, en dat wordt aan de klant doorgerekend. Het sterk vertragende en bedreigende effect van het systeem werd onderschreven door de minister. We willen dat aanpakken door niet bij de banken te lenen, maar wel bij de investeerders die op de effecten zullen kunnen intekenen.

Er werden geen amendementen ingediend, de reflectietermijn werd weggestemd en de vier artikelen van

het ontwerp van decreet, evenals het ontwerp van decreet in zijn geheel, werden unaniem met negen stemmen aangenomen.

De verslaggever, *De voorzitter,*

Ward KENNES Jaak GABRIELS